

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XI. Aemulationes etiam in rebus piis, & instituti propriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

Avocatio etiam conuersationis illorum qui faciles ad hæc mala sunt, minoresque in instituti amore progressus fecerunt. Communes denique preces, ipsiusque in primis Superioris, cui ut pastori, hæc cura magis incumbit.

CAPVT XI.

*Emulationes, etiam in rebus piis,
& instituti propriis.*

VT euenire frequenter solet in lectionibus, concionibus, confessionibus, catechizationibus, externorum familiaritatibus, aliisque generis eiusdem; cum paria, aut plerumque superiora etiam cogitemus, quæ cum ingenio, natureque dotibus assequi non possimus, decurrimus ferè ad alienorum dictorum factorumque improbationes, depressiones, criminationes, tanquam si his alienæ famæ derogationibus, viam ad gloriam nobis sternamus.

Neque res alia Religiosum ad alienarum virtutum, nominisque boni detractionem faciliùs deducit. ut non errauerit, qui exitialem hanc Religionum pestem dixerit: nam & virtutibus derogat
alio-

aliorum, & propria deuenustat ac enervat: nec quicquam iam illi placet, semperque reperit aliquid quod reprehendat, ac in omni re magna tantum miscet acoris ac toxici, vt vniuersam massam venenet, laudeque sua, meritoque decore defraudet. Ingeniosa nimirum omnis æmulatio est, nec vnquam ei, quod reprehendat, deest: fœcunda damnationis mater, vt si rem non possit eleuare vniuersam, maximam tamen laudum partem detrahat, & ad apertè decurrat falsa, ad manifestas criminationes: & cum vbique talis dictorum factorumque alienorum vituperator ac damnator sit, tum suorum ingens laudator est. Quæ res etiam in rebus magnis fidem ei detrahit. assueti namque auditores narrationum excessibus. nec cum vera quidem narrat, fidem inuenit. Habet hoc nimius laudator sui, vt fide etiam in verissimis careat.

Sed neque diu latere hæc studia possunt, produnt se & vulgatione sui, animorum primùm alienationes, inde etiam odia concitant, contrariaque studia, quacunque via, proba an improba adiuuanda. Ita æmulatio omnis, quæ superbiæ innititur, cum virtutum media & adiuumenta desint, à vitiis auxilia mutuatur, im-

Tract.
32. in
Ioan.

mormutuae caritatis, instituti, & Dei. Acute & verè in hac materia D. Augustinus. *Tolle inuidiam, & tuum est quod habeo: tolle inuidiam, & meum est quod habes. linor separata caritas iungit.*

Nec inter domesticos parietes se malum hoc continet, decurrit ad externos; ita proditor affectus sui, fit æmulator omnis causamque præbet cur & externi descendant in partes ac factiones denique: ingentesque aliorum animis dissensionum suspiciones ingenerat, quæ ad vniuersi corporis subuersiones tendunt. Neque Deo, aut gloriæ illius, sed sibi nominique suo æmulus omnis studet; paulatimque ab instituti & animarum zelo degenerans, ad laudes suas commodaque labitur, ut laborum sudorumque suorum finem se ipsum sibi statuatur.

Videt in alio, auditque laudanda? indignatur ringiturque, & aut improbat, aut minuit laudem, semperque aliquid solet inuidia, etiam in laudatissima re quod vituperet inuenit: sapiusque lubentiusque in externorum, quam domesticorum procurrit laudes. etiam in hostium religionis ac hæreticorum scriptis, quod obseruatum non semel, inueniet quod probet; in domesticorum verò quod vituperet; quæ

si domesticis laudibus aliquid detractum eat suis. contingitque non raro, ut quæ externi summa in aliquo & admirantur & prædicant, ea nos ingenti conatu deprimamus, stupentibus illis, & admiratione quadam attonitis, cum in suos exurgere vident viros religiosos, invidiaque odioque grauidum pectus æmula prodant verba: indeque iam profiliunt famæ nominisque dedecorationes; fitque ut quos Religio laudatores sperabat, vituperatores inueniat. Insurgunt nimirum in matrem filij, cum filiorum vituperationes eant in matrem, magno non infrequenter totius Religionis damno; cum iudicia hæc plurimum integra regna peruadant, arbitrenturque quorundam hanc sententiam, vniuersæ Religionis sensum esse.

Bene in re nostra Gregorius Magnus: *Past. p. 3 c. 11.*
Quid istis infelicius, quos dum conspecta felicitas afficit, pœna nequiores reddit? aliorum verò bona que habere non possunt, si diligerent, sua facerent. sic quippe sunt vniuersi consistentes in fide, sicut multa membra vno continentur in corpore; qua per officium quidem diuersa sunt, sed eo quo sibi vicissim congruunt, vnum sunt. vnde fit ut pes per oculum videat, & per pedes oculi gradientur, ori auditus aurium seruiat, & ad usum suum auribus oris lingua concurrat,

X 3

suf.

suffragetur venter manibus, ventri operentur manus. In ipsa igitur corporis positione accipimus, quod in actione seruemus. nimis igitur inope est non imitari quod sumus. nostra sunt mirum, quae etsi imitari non possumus, amantur in aliis, & amantium fiunt quae amantur in nobis. Hinc ergo pensent inuidi, caritas quae virtutis est, quae alieni quoque laboris opera nostra facit sine labore. Dicendum itaque est inuidis, quia dum se à liuore minimè custodiunt, in antiquam versuti hostis nequitiam demerguntur. Admonēdi sunt inuidi, ut cognoscant quatis lapsibus succrescentis ruina subiaceant, quia dum liuorem à corde non proiciunt, ad aperta operum nequitias deuoluuntur. nisi enim Cain inuidisset fratris acceptam hostiam, minimè peruenisset ad extinguendam vitam. liuor itaque sacrificij fratricidij seminarium fuit. Dicendum inuidis, quia dum se ista intrinsecus peste consumunt, etiam quidquid in se aliud boni habere videntur, interimunt. unde scriptum est, Vita carniū sanitas cordis, putredo ossium inuidia, quia per liuoris vitium ante Dei oculos pereunt etiam quae humanis oculis fortia videntur. ossa quippe per inuidiam putrescere, est quadam etiam robusta deperire.

Prou.
24.

Rem.

Remedia.

DEVUM in omnibus querere, illumque vnum sibi laboribusque suis proponere: nec aliud in his, quam & illius gloriam, & animarum salutem intueri, quod qui consecutus fuerit, non facile per æmulationum præcipitia labetur, prudens in solido pedem figere, in solius nimirum diuini nominis propagatione.

Proderit etiam meminisse damnorum ex æmulationibus nascētium, cum ferè nunquam illæ sine alterius, aut vtriusque etiam partis interitu, aut sine graui damno finiantur, maximè vbi se illæ prodiderint: tunc enim in apertam itur dissensionem, non desunt auctores alendis his ignibus idonei, donec erumpant in apertas flammæ, in incendia & cineres: nec antè ferè finem faciunt, quàm lata partium tegantur ruina, quæ corpus simul vniuersum in periculorū & damnorum partem trahit.

Iuuabit etiam frequens cogitatio præmiorum à Deo repositorum iis omnibus, qui totis animis illi, cui omnia debemus, non sibi nomini que suo laborant.

Et sanè miserum est à sola populari laude præmia sperare, quæ aut cum vita, & plerumque ante illam, finiantur; qualia

euenire ab amulo hoc liuore consue-
runt. Prudens ille est, qui pulso hoc mon-
stro illi vni sudat, à quo aeterna sperat, o-
mnemque aliam cogitationem aliorum
ducentem contemnit & calcit, tanquam
caelo speratorum praemiorum blattam ac
tineam.

CAPVT XII.

Amor sui.

HINC nasci videmus non leuia mala.
Murmurationes, impatientiam, pa-
rendi difficultatem, cum imperantur quae
minus placent, minusque ex honore suo
esse iudicauerit qui hoc malo tenetur; in-
dignationes etiam & alienationes, graues
que animorum moerores consequi solent
contemptus deinde aliorum, censurae
graues, detractionis studium, quo quid-
quid in aliis magnum, deprimunt, vt sua
extollant; delectus etiam rerum, munium-
que ad honorem spectantium; familiaritas
cum viris magnis principibusque quaesi-
ta; contemptus plebeiorum, operumque
viliium; captatae confessiones primorum
primatumque quarumcunque, neglectus
infimorum: singularitates denique, ac

pra-